Ч. 189 (11.480). Львів, неділя 25. серпня 1929. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Войовничість без воєнної спроможности.

Львів, 24. серпня 1929.

На далекому китайсько-радянському пограничу чим далі, тим дужче розпалюється заграва воєнної пожежі. На території цілого Радянського Союзу йде рівночасно велика агітаційна кампанія проти китайських та інших світових імперіялістів під гаслом: „Пролетарі СРСР і Китаю і цілого світу дадуть належну відсіч зазіханням капіталістичних гієн на Рад. Союз“. Результатом тієї кампанії в кожному окремому випадку такі знамениті постанови, як ось слідуюча: „Вчора на всіх київських підприємствах відбулися мітінги протесту проти дій китайських генералів та білогвардійців. Робітники звертаються до Реввійськради з заявами про свою готовість кожної хвилини стати до лав червоної армії. У відповідь на бандитські наскоки робітники обіцяють ще більше підсилити індустріялізацію та обороноспроможність країни“. („Прол. Правда“ з 21. серпня). Далі оголошує радянська преса вже й списки добровольців, що зголосились до армії для війни з китайцями.

Попри такі крикливі справи находимо в тій пресі ще й інші, теж крикливі, як справу хлібозаготівлі, осінньої посівної кампанії, позички для індустріялізації, а тільки десь там у сутінку при кінці газети стрічаємо, як напр. у „Пролетарській Правді“, такий вимовний заголовок: „Соробкоп починає видавати булку“. Під заголовком читаємо не менше вимовну замітку такого змісту: „З 19. серпня ц. р. Соробкоп починає випікати булку замість разового хліба для потреб людности. **Кожних два тижні** випікатимуть булку в розмірі **трьох повних денних норм.** В серпні булку видаватимуть за талонами чч. 163, 168 і 173. За тими талонами дозволяється видавати хліб на передодні терміну талонів, а також протягом дальших за цим терміном двох днів. Наприклад за таланом 163 білий хліб видаватимуть 19., 20., 21. і 22. серпня. За талоном 168 — 24., 25., 26. і 27. серпня. Доставляти булку з пекарень до крамниць будуть з таким розрахунком, щоб усі споживачі змогли протягом 4-ох днів використати свої талони. Такий чотироденний термін використання талонів заведено для того, **щоб не було черги,** а також, щоби споживачі могли діставати хліб **за нормальними умовами.** Порядок видачі разового хліба залишається такий, як був. Жадних пільгових днів для видачі разового хліба не буде. Колиж хтонебудь із споживачів відмовиться від булки, він має змогу дістати на такі талони звичайний чорний хліб“. („Прол. Правда“ з 16. серпня 1929).

Такий стан у Києві, такий і в інших містах. Коли хто уважно простудіює щойно зацитовану замітку про білий хліб, зможе собі дуже добре вималювати ту економічну базу, на якій СРСР буде вести війну з Китаєм і на якій тепер так інтенсивно до неї підготовляється, мобілізуючи для воєнних цілей перш за все прилюдну опінію цілої держави. Воєнний запал і завзяття, як бачимо, стоять там у яскравій суперечности з економічними відносинами.

Одначе не тільки на тих ділянках панує у СРСР крикшива дісгармонія, бо її видно ще й на іншому полі, а саме: в самій таки комуністичній партії. Богато клопоту мав теперішній диктатор т. зв. всесоюзної ком. партії і рівночасно диктатор СРСР Сталін з Троцьким, потім з головою Комінтерну Зіновєвом, далі знов з Троцьким і Каменевом, але всіх їх він таки переміг, дарма, що партію внутрішньо сильно ослабив. Тепер, коли Троцький на вигнанні, а Зіновєв і Каменев покаялись, то значить упокорились перед Сталіном, прийшов на чергу новий єретик, а саме: Бухарін. І його взявся Сталін нищити так само, як усіх попередників, що попали в його неласку. Бухарін, як відомо, заняв був у Комінтерні становище зліквідованого Зіновєва та розвивав у тій установі живу діяльність „глъобальних“ розмірів, як пристало Комінтернові. Та останніми часами почав Бухарін „помилятися“ до тої міри, що зійшов, на думку Сталіна, на праві дрібнобуржуазні позиції. Вкінці дійшло до того, що Центр. Комітет Всесоюзної Компартії відкликав Бухаріна з Комінтерну постановою з дня 23. квітня ц. р., про що повідомив Комінтерн. У Комінтерні якось довго розважали над цією постановою, бо вирішили її аж у серпні теж окремою комінтернською постановою з 10. серпня ц. р., опублікуваною в радянській пресі 21. серпня.

В постанові Комінтерну читаємо, що „ще перед 6. конгресом комун. інтернаціоналу в тов. Бухаріна позначилися розходження з генеральною політичною лінією ВКП(б), що оформилося в процесі боротьби тов. Бухаріна та його однодумців проти політики партії в особливу опортуністичну плятформу, по суті — плятформу правого ухилу“. А що з тієї плятформи Бухарін досі не уступив, то пленум Викон. Комітету Комінтерну, „потверджуючи постанову об'єднаного пленуму ЦК і ЦКК (центр. контрольн. комісії) ВКП(б) про зняття тов. Бухаріна з роботи в Комінтерні, ухвалив звільнити його від поста члена президії Комінтерну“.

Таким чином Бухарін у Комінтерні зліквідований. При тім не треба забувати, що Бухарін є одним з найвидатніших теоретиків більшовицького комунізму. Але не зважаючи на те, опинився на „чорній карті“ ворогів соціялізму в СРСР. Він правий ухильник, а це значить, що подав руку контрреволюції. Бож подумайте тільки: він зважився „відмовитись — як каже постанова Комінтерну — від нажиму (натиску) на злісноглитайські елементи“, дійшов „до заперечення потреби індивідуально обкладати глитаїв“ і т. д., і т. д. При тій нагоді слід пригадати, що Бухарін був тим, що перший свого часу кинув між комуністів гасло: „Комуністи, збогачуйтеся!“ Але тоді, а було це в часі боротьби Сталіна з Троцьким і Зіновєвом, якось його не брався Сталін ліквідувати. А не робив того тому, що потребував союзника проти Зіновєва і Троцького. Тепер часи змінились. До тогож тоді Бухарін відкликав своє гасло про збогачення, а тепер обстоює свої „праві“ позиції.

Правда, Бухаріна ще не заслали і з партії не викинули, але він уже на тій дорозі. Та видно, що сильно себе почуває, коли вже по відкликанні з Комінтерну зважився опублікувати в московській „Праві“ з 30. червня статтю п. н. „Теорія зорганізованої негосподарности“, якою тільки зглибив свої „промахи“. Вперті ті ухильники! А що вони все мають численних прихильників у партії, то видно, що партія внутрішньо нескосолідована. Вона морально розбита, загнана в таку атмосферу, в якій душиться. Тому не треба дивуватися, що в сталінських органах преси пишуть уже про те, що Бухарін увійшов у звязки з троцькістами та іншими „ухилістами“ для боротьби з теперішним проводом партії. Ось такий то моральний стан комуністів у часі, коли мобілізують прилюдну опінію та підготовляються до кривавої розправи з Китаєм.

Боляки в нутрі партійного організму, відомі під назвою ухилу, хіба мало сприяють війні, а ще менше воєнній перемозі. Словом штучно насичувана в Радянському Союзі войовничими бацилями атмосфера крикливо суперечить фактичній воєнній спроможности російського більшовизму.

Дипльоматична фарса.

Берлін, 21. серпня 1929.

Недаром боги скривались на Олімпі за хмарами і непрозрачним туманом. Поза цею заслоною вони ховали перед очима звичайних смертельників своє дійсне обличчя. В дійсности, в їхньому небі усе було людське-архилюдське, усе таке самісіньке як на сірій буденній землі. Боги часто дивились на себе зпід лоба та не перебірали в засобах боротьби поміж собою, а богині, цілком так само як жінки на сірій землі, разом з красою й любовю плекали завзято інтриги і взаїмну обмову. Але все це була приватна справа неба, нікому не було до цього ніякого діла, смертельні профани не сміли нічого про це знати. Землю від неба відділював непрозрачний олімпійський туман. Люди вірили в своїх божків.

Олімп завсіди залишається Олімпом. Також всякий Олімп політичний. Поміж ним і сірою землею, поміж божками високої політики і сірими людськими масами лежить туман, за яким рідко коли можна побачити всю олімпійську правду. Божки окутують себе в хмари. Нині вони мають до розпорядимости пресу і услужливих публіцистів, вони вміють засновувати себе легендами величі, могутньости, геніяльности, недоступности, вони на кожнім кроці реномують себе всіми допустимими і недопустимими засобами пропаганди, вони майстри режісури і мальованих куліс, вони вміють ставитись у відповідне світло, вони завсіди бють у великий дзвін, людська-ж маса все глядїла на них з отвертими ротами і все так буде глядіти. За штучним туманом їхньої величі скривається в дійсности великий „гокус-покус“, поза вмінням пускати людям тумана в очі, скривається море взаїмної зависти, злоби, підозрінь, інтриг, обмови, дрібничковости й ненависти.

Ось маєте їх всіх разом вкупі, божків сучасного европейського політичного Олімпу! Вони сидять уже понад два тижні в Гаазі, два десятки міністрів, сотні послів, дипльоматів, знатоків, публіцистів, журналістів, европейська еліта, провідні голови, великі мужі, сама сіль землі. Зробили найперше великий гамір, туману сила напустили, що, мовляв, війну ліквідувати зібрались, нову Европу будувати, новий великий світ, розумний і справедливий і т. д. і т. д. Памятаєте ті пози маєстатичні, в яких державні секретарі давали себе фотографувати і фільмувати, бачите ще оту кількасотголову юрбу найзнаменитших в Европі журналістів, що за кожним міністерським словом увихались, приємно і віддано посміхаючись, слідкуєте ще далі за взаїмними відвідинами делегацій поміж собою, числите усі ті снідання і півснідання, які „пильно реєструє історія“, всі оті пів- і чвертьофіціяльні комунікати, промови, якими божки ущасливлюють людство? Думаєте, справді творяться великі річи? Поза всіми тими мальованими гагськими кулісами відіграється вже від двох тижнів фарса дипльоматичної пересічности, сумбурний політичний водевіль сі співами і танцями, якою не потребував би соромитись навіть якийсь провінціональний Гаркун Задунайський. Не від нині українські очі побожно звертаються в сторону західної Европи, взорів собі тут і великих ідей та примірів шукаючи. Чи з рацією? Ходіть нині в Гаазі від чоловіка до чоловіка уже не з діогеновою ліхтарнею, а з лямпою в десять тисяч ватів, ніде ви навіть тіни якоїсь ідеї не найдете, жадного мужа, щоби був не на мірку шевця, а на мірку Фідія. Генерація Бісмарків, Кавурів, Пітів, Ґлєдстенів, Талейранів, Дізраелів вимерла. Нині над долею і недолею світа радить три десятки політиків, які замість великих діл, вспіли тільки що скаламутити собі гагське дипльоматичне озерце, з якого, після двох тижнів бабранини, самі уже вилізти не можуть.

Европейське населення заплатило за велику війну девять міліонів трупів. Під Верден, у Вогезах, у Фляндрії, над Марною, над Пявою і Ізонцом, на землях України, над Рокітном і в мазур-

ські болота затоптано в кров і руїни понад 200 міліярдів золотих марок усяких людських цінностей, десятиліття, якщо не століття праці людських рук, культурний дорібок цілих поколінь. Над світом розпутано тайфун ненависти, зрушено цілу землю з підстав і нема такої сили, яка моглаб це все як слід людям привести до свідомости. Війна залишила по собі великі питання, поставила гігантичні проблеми, зрушила цілі континенти, створила обовязок все це наново уложити, найти способи нового життя, привести все до ладу. Тут уже не йде про таке чи інше відношення Чехії до Угорщини, не про те, що думає пан Бенеш про пана Штреземана, а цей про пана Поанкаре. На терезках світу важиться нині багато більше, як тільки тих 54 міліони марок, за які тепер свариться в Газі вже від двох тижнів двацять великих міністрів. Не про те мова, чи має бути в Надренії якась французька контрольна комісія чи не має стояти. Проблеми нині стоять інакше. Коли брати саму тільки Европу, то треба себе спитати: що буде з тими 40 міліонами національних меншостей, що їх полишила по собі війна й невдячна політика гаґських „миротворців". Аджеж у серцях тих міліонів поволі наростає щораз більше болю, який скорше чи пізніше буде шукати шляхів облекшення. Десятки міліонів національних меншостей? Більше того. Що має бути із сотнями міліонів европейського пролетаріяту, що їх залишила по собі війна, які в даному „ладі" не находять собі місця й щораз більше переймаються ідеями насильних соціяльних революцій? Що має бути з політичним ладом, в якому кожна границя є отвертою ропіючою раною, де держава відгороджена від держави китайським митним і поліційним муром, де скрізь тихцем готовляться до розправи. Ліквідація війни? Смішно й неповажно представляється ця „ліквідація", коли на цілій европейській землі немає ані одної пяди, на якій поволі не назрівав би якийсь конфлікт, причина нової заверюхи? Щож на ділі „ліквідують" европейські політичні божки? Тільки й бачиш: від двох неділь сваряться як собаки над знайденою кісткою, ставувши німцям чоботом на горло роздирають поміж собою на шматочки чуже добро. Це вся їхня робота. Поза своїми репараційними уділами й ратами, поза комісіями нефортунно придуманими й нікому не потрібними, вони світу божого не бачать. Про це навіть мови не може бути, щоб оті люди були в силі зліквідувати бодай одну справжню европейську проблему. В дійсности поставлено собі чотири взчно вужчі і чисто льокальні завдання — але й тих гаґська дипльоматія не в силі розвязати. Йде про 49 міліонів, чи навіть 54? Двацять европейських міністрів пише на ту тему 200 меморіялів і стількиж нот, довкола них повстає цілий дебакль, преса горячкується і разом з тим всі оті люди не бачать, як їхні краї і держави щораз більше угинаються й виснажуються під залізною пятою американських долярових міліярдів, не бачать наїзду заморської плютократії, яка їхнім націям кров зі жил висисає, білих рабів з них робить. — 54 міліони? На них конференція вже так, якби розбилась, бо люди забувають, що уже не 54 міліони, а 20 міліярдів долярів стоїть у грі, що їх цілий світ винен Америці.

Нецікаве та плитке своїм змістом ігрище показує нині світу гаґська дипльоматія. Це ті самі люди, що вчора отворили пушку Пандори й розпустили над Европою і цілим світом лихі вітри. Вчора вони називались: Ізвольські, Берхтольди, Бетман-Гольвеґи, Бюльови, Камбони, Палеольоґи, Пурталеси, Янушкевичі, Сазонови, Штірґки і т. д. Нині вони називаються: Бріяни, Поповичі, Марінковичі, Бенеші, Гендерсони, Залеські, Сновдени, яким стільки й світла, що отої магнезії, яку спалюють для їх фотографування. На хвилю спалахне полумя, а потім вони знову поринають у тінь. І чим коротший цей мент, тим більш історична їх поза. Приїхали ліквідувати війну й ліквідували так довго, доки їхня конференція не перемінилась у звичайний базар. Мабуть так і розїдуться до нічого не договорившись. Але заварену ними кашу будуть споживати пізніші покоління.

Зенон Пеленський.

Більшовицько-китайський конфлікт.

Освітлення конфлікту урядовим комунікатом СРСР.

В усій радянській пресі з 20. серпня ц. р. появився урядовий комунікат Народнього Комісаріяту Закордонних Справ при Союзному Уряді СРСР, в якому освітлені останні події на радянсько-китайському пограничу. Цей комунікат подаємо далі за київською „Пролетарською Правдою" в дослівному тексті.

„У звязку — читаємо в комунікаті — з щодалі частішими нападами на територію СРСР білоґвардійських загонів, сформованих на китайській території, поширюваними китайською пресою відомостями про напади радянських частин на китайське військо, що ніби були, Народній Комісаріят Заксправ передав 19. серпня німецькому послові визначеназначену заяву з проханням передати цю заяву нанкінському й мукденському урядам:

1) Уже в ноті з 13. липня цього року з приводу захоплення китайською владою китайсько-сибірської залізниці, Союзний уряд відзначив факт мобілізації й перекидання на кордон СРСР манчжурського війська, так само, як і зосередження на цьому таки кордоні білоґвардійських загонів.

2) У згаданій ноті, що рішучо й своєчасно перестерігала китайську владу від дальшого зловживання миролюбністю Союзного уряду, говорилося: „Одночасно одержано відомості про зосередження вздовж радянських кордонів манчжурського війська, що приведені в бойову готовість і підсунуті до самого кордону. За відомостями, разом з манчжурським військом біля кордонів СРСР розташовані російські білоґвардійські загони, що їх манчжурське командування має намір перекинути на радянську територію.

3) Це попередження китайська влада лишила без уваги. Формування й озброєння білоґвардійських загонів для орґанізації наскоків і нападів на прикордонні частини й мирну людність СРСР продовжувалися з ще більшою інтенсивністю. Негайно слідом за розривом взаємин між СРСР і Китаєм ці загони почали розгортати свою діяльність, обстрілюючи радянську територію й чинячи прямі на неї напади.

4) Прикордонні частини довгий час утримувалися від відповідних заходів, до того ж у наслідок такого їхнього ставлення збільшуються напади й наскоки на територію СРСР, що призвели до втрати вбитими й пораненими серед мирної людности СРСР й червоноармійців. Нижче наводиться факти обстрілу території СРСР і нападів на неї з боку білоґвардійських загонів й китайських частин: 18. і 19. липня ц. р. на 5 кільометрів на північ від села Турій Ріг озброєні китайці, що перейшли кордон на річці Селенгі в районі села Іман обстріляли дозори прикордонної охорони СРСР. 24. липня в районі села Зарупине озброєні китайці обстріляли радянський торговельний пароплав „Бряита". На стрілянину китайських салдатів, радянський канонірський човен, що супроводив пароплав, не відповів. 24. липня в 2. год. 20 хв. канонірський човен „Білнота", що був коло гирла річки Сунґарі, був обстріляний з китайського боку з кулеметів і рушниць. 9. серпня в 6. год. на радянській території в трьох кільометрах від прикордоного знаку літери „С" в районі села Славянка в 45 кільометрах на південний захід від Владивостоку.

Д-р ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

Дрогобицький бунт.

(Продовження.)

Вже з повищого випливає, що сотн. Укарма пішов не за „дані...", а щоб зробити місце другому. Майора Грабовенського перенесено по дрогобицькому бунті, а на його місце прийшов по провізоричній команді сотн. Букшованого, після усмирення бунту, майор Лещій, що був до кінця

Ось так мається справа з командантами. Пощо маємо самі себе обезцінювати? Вже досить у тому напрямі працюють наші сусіди. Пощо обезцінювати людей, які свої голови зложили за Україну?! Невжеж на те, щоби в очах українців стати добрим українцем — треба тричі вмирати, а не раз?! Із всіх дрогобицьких комендантів про одного майора І. Грабовенського можемо сказати, що перенесено його за кару, бо не вмів дати собі ради з міліцією. Але й це не вмів собі дати ради" є що інше, як „за багато даних..." та ще з крапками. Мовляв: догадайся, який то був хабарник та ледащо!

IV.

По отсьому ексиурсі про полеглих підемо далі.

Майор Грабовенський, розглянувшися по своїм тереві, відразу спостеріг дивну дрогобицьку міліцію. Пригадаю, що це ділося на весну 1919 р., коли йшов бій під Львовом і близько Перемишля. Було відомо і те, що зближається армія Галера. Кожний стрілець ішов на вагу золота в цю ґрізну хвилю, а тут, у Дрогобичі, молоді люди, спосібні до бою, бавилися в міліцію. Майор Грабовенський рішився назначити міліції старшин і підстаршин, втілити їх в українську армію й ужити так, як уживано інших частин: вислати в поле.

Але саме тут натрапив на опір. Міліціянти не признавали старшинських ступенів, мовляв: усі люди рівні. Але коли треба було йти в поле, то вже не були люди рівні. В поле мали йти селяне! Сини дрогобицьких передміщан мали мати привилей: сидіти в Дрогобичі і тут робити порядок Це впливало дуже деморалізуючо на інші частини. З таким самим правом могли стрільці з кожного села остати дома і там — робити порядок.

І. Калічак подає таку причину бунту: команда „силоміць хотіла установити над міліцією команданта чет. М., що всім міліціонерам був дуже несимпатичний. Він сам небув дрогобичанин, був жорстокий у поведінці й не знав психіки дрогобицького міщанина" (Діло, ч. 153.).

Ось так воно й було! Міліціянти не хотіли мати команданта назначеного *силоміць* — але вибираного. Вони почали дискусію, що назначений командант їм *несимпатичний!* Вони виступили проти нього, що він *не дрогобичанин!* Уся ця забава велася близько фронту, коли рубом стояло наше: Бути чи не бути?

Оце змагання міліції за виборним, симпатичним, у Дрогобичі родженим старшиною закривало їх справжню мету: не йти в поле. Щож мав робити майор Грабовенський? Міліціонерів уважав він бунтарями і рішив їх розброїти дня 15. квітня 1919. (Про це п. Калічак не згадує). Але — було одно велике *але!* Майор Грабовенський не був рішучою людиною, часто, замісць ділати, він багацько говорив, досить, що на кілька днів перед 15. квітня міліціянти вже знали, що їх мають розброїти. Тоді вони й рішили коротко: Маєш ти нас розброїти 15. квітня, то ми тебе розброїмо 14. квітня!

V.

Чотирнацятого квітня 1919 р. вечером зачався бунт.

Не маю на меті полемізувати з п. Калічаком, але не можу перейти мовчки біля того, як він змальовав початок бунту. До харчівні в часі вечері увійшов „з крісом в руках міліціонер Іван Кушнір. Він поздоровив вибраних старшин чемно ( ) такими словами: „Добрий вечір, панове старшини! Прошу остати на місцях і зложити зброю!" Один зі старшин виняв бравнінґ і зі словами „Маєш зброю" вистрілив, влучив Кушніра в голову й убив його на місці. Нерозважний, крайно легкодушний вистріл цього старшини мав свої сумні наслідки". (Діло, ч. 154.)

Поправлю: Кушнір увійшов не з „крісом в руках", але *з крісом, націленим до старшин.* Спитаю: то було *чемно*, коли міліціонер прийшов з націленим крісом до старшин і домагався від них зложення зброї?! А що в такому разі назве п. Калічак нечемним поступованням стрільця супроти старшин?!

У відповідь вистрілив старшина. П. Калічак називає його поступок нерозважним, легкодушним. Від старшини домагаються бунтарі зложення зброї, а він має її без опору зложити і по якомусь новому старшинському кодексі це буде розважно! Та я думав у 1919 р. і таксамо нині думаю інакше. В 1919 р. я стиснув сердечно руку тому старшині і поґратулював. *Він один вратував честь українських старшин дрогобицької залоги!* Якби не він, то була би пляма, що всі піддалися як вівці й барани. На жаль — говорив я в 1919 р. і говорю нині — тільки він один поступив відважно і розумно. Ясно, що колиб і інші старшини були поставили опір, значить: мали *моральну силу поставити опір* — то бунтарі булиб присіли. скоро.

На жаль: *тільки один старшина вратував тоді честь українських старшин у Дрогобичі.*

(Продовження буде.)

на роз'їзд радянської прикордонної охорони вчинив напад китайський загін. Підчас нападу вбито начальника радянської прикордонної застави. 10. серпня в 6. год. загін прикордонної охорони коло селища Черниево обстріляла з китайської сторони група озброєних російських білогвардійців. Переслідувана банда білогвардійців, що напала на загін прикордонників, відступила на китайську територію, і її підтримали китайські частини. В наслідок сутички з радянського боку вбито 5 і поранено 6 чол. 12. серпня в 3 год. в районі „Восьми балаганів" у 50 кільометрах нижче Єкатерино-Нікольська на радянську територію переправився з Китаю загін білогвардійців, що напав на прикордонний загін і на мирну людність. 12. серпня в 4. год 30 хв. обстрілювано з рушниць з китайської сторони в районі за 45 кільометрів на захід від гирла річки Сунгарі радянський монітор. У наслідок відповіді вогнем з рушниць, загін білогвардійців утік у глиб китайської території. В ніч проти 15. серпня був випадок переходу на радянську територію не білогвардійських загонів, а регулярних китайських частин, що в складі цілого полку (18. стрілецький, що кватерує в Сан-Чагоу) переправились через радянсько-китайський кордон у районі села Полтавського в 40 кілометрах на південь від ст. Погранічна. Слідом за білогвардійським загоном перейшли китайські частини на нашу територію, оточивши нашу заставу, розташовану в 3 кілометрах від кордону, в напрямку Нікольсько-Усурійськ, відкрили по них вогонь з рушниць і кулеметів. Відбивши напад, червоноармійська частина відтиснула їх на китайську територію.

6) Окремі випадки переходу китайського кордону загонами червоноармійців були в наслідок нападів на радянську територію від російських білогвардійських загонів й китайських частин.

7) Напад на радянську територію білогвардійських загонів і китайських частин, зокрема використання китайською владою білогвардійських організацій, що мають і свої власні цілі, утворює загрозливу обстанову на кордоні й вказує на небезпечне становище, створене вчинками китайської влади. Вживаючи всіх заходів до того, щоб з боку радянських частин не було переходу кордону, навіть в окремих випадках, радянський уряд вважає, що китайська влада повинна розброїти загони білогвардійців й припинити наскоки на радянську територію китайських частин. У противному разі дальші ускладнення, викликані новими нападами на радянську територію лежатимуть цілком на відповідальності нанкінського і мукденського урядів."

Так представляють справу комуністи. Читаючи повищий комунікат, просто дивуєшся, як можна терпіти таку зухвалість китайців. Колиж усвідомиш собі, що це пишуть комуністи, які вже показали себе майстрами у звалюванні вини на других в усяких прикрих для них ситуаціях, то зрозумієш, чому і в даному випадку вони такі „неініціятивні" та терпеливі. Але з другого боку не можна знов беззастережно вірити і комунікатам китайських націоналістів, з яких виходить, що все нещастя на манджурській границі походить від комуністів. Тимчасом правди треба шукати по середині.

На теперішних китайсько-радянських непорозуміннях на межі Манджурії, непорозуміннях, які є загравою великої воєнної пожежі на Далекому Сході, зайвий раз переконуємося, як то прекрасно два противники звалюють всю вину за евентуальну воєнну завірюху взаїмно на себе. Всі ці ноти й дипльоматичні акти доводять у наслідках з правила до того, що ніхто не всилі вивнатись, по чиїй стороні вина. Щойно побідник у війні припише потім усю вину за нещастя переможеному. А світ уже повірить.

Сензаційний політичний процес.

Розправа проти посла Туки у Братиславі.

Ще 29. липня ц. р. розпочався у столиці Словаччини Братиславі (колишньому Прешбургу) сензаційний процес проти словацького посла проф. Туки, найближчого співробітника провідника автономістичних словаків посла о. Глінки. Проф. Тука — один з передових словацьких діячів і редактор відомого словацько-католицького, автономістичного орґану „Словак". Зрозуміла річ, що цей небуденний процес викликав велике зацікавлення також поза кордонами Чехословаччини, особливож на Мадярщині, а цілу публичну опінію в Чехословаччині держить у безупинному напруженні.

Як у нас вже було згадано, акт обвинувачення закидає пос. Туці злочин державної зради, якого він допустився нібито приготовлюванням змови проти чсл. республики. Крім цього акт обвинувачення закидає проф. Туці шпіонажу в користь Мадярщини, заходи для відірвання Словаччини від ЧСР, щоб її прилучити до Мадярщини та орґанізування для цієї мети збройних сил на Словаччині. Отже закиди наскрізь політичної натури.

Процес проти пос. Туки (і ще двох словаків, Маха та Снацького, які відповідають з вільної стопи) ведеться перед судовим трибуналом, а не перед лавою присяглих. Так вирішила центральна влада у Празі. Мірилом зацікавлення тим процесом є хочби обставина, що в лавах, призначених для журналістів, сидить понад 50 представників найріжнородніших пресових органів американських, англійських, німецьких, італійських і інших, які подають щодня довжезні звідомлення про хід розправи.

Обвинувачений пос. Тука, що сидить уже довший час у вязниці, збивав усі тези акту обвинувачення, не признаючись ні до одного із закидуваних йому злочинів. Зокрема не признався він до ніяких звязків з мадярськими політичними колами і заявив, що працював завсіди і всюди тільки для добра свого словацького народу. Обвинувачення проти нього — казав він — є виключно вислідом політичного чесько-словацького антагонізму, є актом помсти на його особі за його діяльність для виборення Словаччині повної самоуправи.

Зрозуміла річ, що в процесі тої ваги приходить часто до конфлікту між обороною і трибуналом. До такого конфлікту прийшло було вже в першому дні розправи, коли оборона поставила була внесення, щоб суд признав себе некомпетентним, бо по закону таку справу повинен розбирати суд присяглих. Після того оборона ставила ще внесення на відкинення оречень знавців, бо вони, як активні чеські старшини, звязані службовими наказами й обовязками, не в силі поставитися до цеї справи обєктивно. До конфліктів між обороною і трибуналом приходило й тоді, коли оборона доказувала, що деякі акти й документи, на яких опирається ця розправа, є непевного походження, або мають чисто провокаційний характер.

Досі переслухано вже кількадесять свідків, а всіх свідків, покликаних до розправи, є понад 100. Було вже на розправі й немало драматичних моментів. Такий момент був між іншим тоді, коли свідок д-р Іванка, розібравши цілу діяльність Туки, яку він характеризував як діяльність зрадницько-валенродівську, закінчив свої кількагодинні зізнання заявою, що він вдоволивсяб навіть увільненням Туки, але під тою умовою, що

М. СТИРАНКА.

Що діється на Лемківщині?

(Враження, балачки, чутки.)

(Докінчення.)

А так живе... встають з Імостею рано-раненько. Мають десять дійних коров. Пасовиська та сіножатей доволі. Самі доять і везуть молоко в Криницю. Нічого поза господарськими справами не обходило о. декана і не обходить. Хіба те, що власні діти навчав, бо добрий педаґоґ був.

А чомуж такого зробили деканом?

То найкращий на в есь повіт, є богато гірших.

А чомуж їх тут давали самих таких?

Літами йшла така політика з Перемишля. Владика питався: Він твердий, з родини „руських", — най теж їде на Лемківщину! І тепер всюди по тих „русских" православіє. А де був, хоч трішки наш чоловік, там досі не було приступу православію. Був у Маластові о. Менцінський. „Ми Українці, ми один великий нарід" — говорив все лемкам. Відверталися, не хтіли слухати. Говорив рік, і другий, і десяток літ. Нині він між усопшими. А на селах його парохії заломилася православна хвиля, хоч як атакують ті села. Був у Новосандеччині о. Дороцький, знаменитий народний робітник. Не був довго, а лишив по собі свідомих лемків-українців. І нема православія ні в Злоцькім, ні в Матієві, де був отець Дороцький. Є православіє п оселах Дуркотів, Копистянських, Калужницьких та Чайковських. Це не релігійний рух, це протинаціональний рух, рух неґації народнього обличча! підготовлюваний систематичним отуманюванням лемка десятками літ!

На Лемківщині було досить наших добрих учителів. Львівська Рада шкільна не мала де перенести їх перед війною на гірше. Нині вже для них мають Поморя і пинські болота. Горсточка ще остала. Богато є вже „русских" учителів та „учительниць", з походження лемків, що скінчили польські семинарії. На феріях гостюють в себе учителі і богато дечого можна від них про Лемківщину почути.

Як ставляться до православія?

Більшість говорить так:

„Добре ім. Вони тут вже так були згорділи, що не вищими папи себе почували, але вищими Господа Бога. А учитель у них уважався додатком до дяка. Просто висилали учителя до нагляду робіт на своїм. А імості всюда говорили: нашо лемкови школи? Свою віру ліпше пошанує темний, як недовчений. Коли прийшло православіє, пішли наші гордії в кут. А що батюшка ні свою інтеліґенцію, ні через традиції православя, якого священики (як ми бачили на великій Україні) ніколи не працювали над народом, а працювали хіба лише для російської поліції, не може мати у селі ніякого значіння, проте виростаємо — ми, учителі. Отже незле нам з православям, навіть ліпше"...

А що інспектори?

У мене — каже один — радив інспектор: жийте з обома добре. Головно з православним, бо православіє для вас „коржистне".

Цілими тижнями ціла Лемківщина читає всюди розіслану брошурку про перемиського владику Йосафата. В брошурі страшними фактами обтяжують епископа.

Хто, по Вашому — питаю одного священика — зредаґував таку брошуру, з яких кругів вона походить?

Легко пізнати. Таж у найтяжчім закиді покликуються на свідоцтво радника Лісковацького зі Львова.

Так підшилися?

Очевидно. Біда тільки, що про богато фактів наведених у брошурі, всі півні на Лемківщині вже давно співають.

Посли їдуть до нас, будуть справоздання казати — говорять молодші і старші в Новосандеччині.

Які посли? Ґраф Стадніцький, що. Ви на него голосували?

Ніт! Наші посли, зі сходу!

Де був посол?

В Новій Веси.

Хто?

Др. Біляк.

А що гварив?

Йде безконечне оповідання, радісна мова. Те, що „гварив", і те про що не „гварив" посол є в ній. Таж тут від віків тільки з чужими стрічається лемко. А ось тепер на села посли зі сходу приходить.

„Чи хочете, дорогі братя, щоб я до Вас говорив?

„Хцемо, хцемо".

Добре „хцейо!" Але я з Українського Парляментарного Клюбу, а нам посли з одинки та ріжні графи кажуть: Вара до Лемківщини! Лемківщина наша, Ви там не маєте чого шукати! Питаю: чи хочете, щоби Український Парляментарний Клюб боронив інтересів Лемківщини, чи посли польські.

„Хцемо Вас, хцемо, щоб наші нас боронили, хцемо, щоб Ви говорили!"

Довго говорив посол з далекими братами.

А слідуючої неділі було ще більше віче на полудне від Криниці: в Злоцькім.

Лабова цілий день ожидала посла. По вечірі

він після того заберється на Малярщину. Одначе
тут треба сказати, що свідки в більшости відтя-
жують обв. Туку, а деякі боронять його навіть
дуже завзято, виставляючи йому свідоцтво го-
рячого словацького патріота, що боровся тіль-
ки з чеським централізмом, але не вів ніякої ір-
реденти і не думав про прилучення Словаччини
до Малярщини.

В найближчих днях має зізнавати голова
словацьких автономістів о. Глінка, на якого зі-
знання ждуть з великим напруженням. Конець
процесу, що мав тревати ок. три тижні, спеліва-
ний щойно около 10. вересня.

Як скінчиться цей великий політичний про-
цес, нині годі передбачити. На всякий випадок
він вказує на одно: на нездорові відносини вну-
трі чехословацької республики, якої уряд, змага-
ючи до насильного централізму, викликує тим
тільки протилежні наслідки.

Крїваві бої в Манджурії.

Віденська преса повідомляє, що мукденський уряд оголосив комунікат про те, що китайці в бою під Даляйнором взяли в полон 40 більшовиків. В Манджурії має бути сконцентрованих 25.000 більшовиків з двома панцирками, 6-ма танками і 20 літаками, а знова дальших 25.000 більшовиків і панцирка знаходяться біля стації Погранічная. Комунікат запевняє, що приловлено кількох більшовицьких агентів, які підкладали міни на східно-китайській залізниці.

Віденська преса повідомляє з Мукдену, що Чанґ-Тсо-Ліянґ оголосив мобілізацію цілої північно-східньої армії в силі 120.000 війська. Дві мішані бриґади вже в дорозі до Манджурії. Після китайських обчислень число більшовицьких військ на китайській границі доходять до 60.000. З Льондону повідомляють, що ґенеральний китайський штаб в Мукдені оголосив, що китайські війська мають в бою з більшовиками 2.000 убитих і ранених. Страти більшовиків після обчислень китайського штабу не богато менші від китайських.

З Шанґгаю повідомляють, що начальним вождом китайської армії назначено ґубернатора провінції Ірін Чанґ-Сі-Янґа.

З Пекіну доносять, що ґенеральний штаб Чанґ-Сі-Янґа вислав в пятницю 23. серпня ц. р. приказ мобілізації до всіх військ. частин мукденської округи. До того змобілізовано 4 дивізії манджурської армії, яка перебуває за великим китайським муром, себто за границями Манджурії. Всі ці відділи відішлють на більшовицько-китайську границю.

ни вся громада розложилася під церквою, як на Великдень. Вижидали, а посол не міг приїхати. І жаль стискав серце, сльози іскрилися в очах.

Того тижня у пароха Лабової, який заповідав в церкві, що прибуде посол, цілий день трусило двох місцевих постерункових дім, скрині і стайні, і стодоли. Шукали за збруєю.

А парох Лабової о. Корнова ніколи не служив при війську і не мав зброї в руках. А Імость хіба мала в руках паліту, бо малярка. В сімійж тільки три бльондиночки-дочки. Найстарша десятилітна.

Я вертав з Лемківських гір підводою. Поляк віз мене.

„Що то" — питаю — вказуючи на барак з хрестиком проти величньої церкви. Інформував мене так: „Це друга руска церков. Русини переходять на схизму. У них такий рух шириться кілька літ. Бо священники дуже дерли нарід. Тепер деруться між собою. А то корисне полякам. „Тварди Русін сталсен скромнейши". А межи поляками також є релігійна боротьба.

Та-а-к? А то яка?

Народови косцюл. Хочуть, щоби не було латини. Польська мова така сама славна, як і латинська. Най всі молитви розуміють і най мова польська цвите і в костелі. Чому Поляки мають слухати латини?

А народовці узнають папу римського?

З початку не узнавали, бо проти них виступали там в Римі, але тепер вже погодилися, бо Рим узнав, що Польща велика, і що нарід постоїть за своїм словом і не дасться розбити через пацінікуф".

— А чому Русини не постоюють за собою, а даються розбивати?

„Бо ґлупі".

Ситуація в Газі далі напружена.

Голяндська преса повідомляє, що Штреземан з огляду на напружену ситуацію візвав в пятницю 23. серпня ц. р. телеґрафічно кількох членів райхстаґу, які вже нині рано прибули до Гаґи. Є це посли Райнбабен, Брайтшайд, Брінінґ і президент німецького державного банку д-р Шахт. Справа така, що ходить про перенесення з пляну Юнґа 88 міл. річно з умовної позиції до безумовної. Сподіються, що по нараді з послами, Німеччина згодиться на згадані домагання так, що дальше рішення залежатиме лише від Сновдена.

З Льондону повідомляють, що Мекдональд, який перебуває в Шкоції, телефонічно порозумівався з англійською делеґацією в Газі. Мекдональд інформувався про загальний стан переговорів. Мабуть в суботу верне літаком до Льондону і слідуючого тижня відбуде дальші наради з амбасадором Зєдинених Держав Дозом. З кінцем серпня їде Мекдональд до Женеви на збори Ліґи Націй. По його відїзді до Женеви провід англійської делеґації спочиватиме в руках Гендерсона.

Ялові наради.

З Гаґи повідомляють, що фінансові делеґати Франції, Бельґії, Італії, Японії і Німеччини радили в пятницю 23. серпня ц. р. на засіданні від год. 10.30 до 13.20. Після нарад Гільфердінґ і Курціюс покинули засідання, а Жаспар і Франкі пішли до Сновдена, аби йому представити перебіг нарад і пропозиції, які були предметом цих-же нарад. Рівночасно відбулася нарада Бріяна, Гіманса, Штреземана і Гендерсона в справі звільнення Надренії.

Порішено, аби засідання представників 6-ти держав відбулося в суботу пополудні. Запевняють, що німецька делеґація, яка нараджувалася цілу ніч, порішила відкинути всі дальші уступки.

Агенція Аваса повідомляє, що на конференції Бріяна, Гіманса, Штреземана і Гендерсона обговорювано справу утворення констатаційно-концiляцiйної комісії і адміністраційно-фінансові умови можливого звільнення Надренії. Зате фінансові делеґати нараджувалися над розділенням рати, яку за останній час має Німеччина заплатити після пляну Доза. Наради не довели до ніяких успіхів.

На домагання Сновдена відсунено в пятницю 23. серпня ц. р. конференцію представників 6-ти держав, аби він міг того дня пополудні відбути конференцію з німецьким міністром. Тому з відсуненням конференції кінцеве пленарне засідання відбудеться щойно в понеділок.

Німеччина годиться на уступки.

З Гаґи надійшли вістки, що з кругів конференції інформують, будьто би Німеччина згодилася улекшити порозуміння між вірителями в цей спосіб, що годиться на піднесення безумовних рат з тим застереженням, що Бріян згодиться на скоре і дефінітивне устійнення справи звільнення Надренії.

Становище Штреземана захитане.

В Газі кружляють поголоски, що становище міністра закордонних справ Німеччини Штреземана захитане. Після опінії німецьких кругів, положення німецького кабінету є дуже трудне і то з причин внутрішньої і закордонної політики Німеччини.

НОВИНКИ

— **Наш співак Михайло Голинський** виступить перед своїм виїздом за кордон тричі гостинно на сцені львівського міського театру в операх: „Аїда" (2. вересня в партії Радамеса), „Жидівка" (5. вересня в партії Елеазара) і „Кармен" (8. вересня в партії Дон Хозе).

— **Трупи у Львові.** Біля Вулецької рогачки поліцай застрілив уночі умово недужого маґістратського робітника Шимона Януша, який кинувся на нього, замісць показати свою особисту виказку. — На вул. Городецькій трамвай розїхав на смерть 70-літнього емер. возьного Л. Бабійчука, а на вул. Клепарівській залізничий шлюсар Т. Півуня сильно ранений попавши між трамвай і авто. — Муляр Йосиф Мусял дістав півтора року вязниці за вбивство по пяному в шинку ремісника Сливи.

— **З сільських траґедій.** В Августівці (Бережани) молода селянка Катерина Винницька вбила в ночі свого сплячого мужа Івана. „Ґазета Поранна" пише, що причина злочину нерозяснена. „Хвіля" інформує, що між подружою парою приходило до сварок, тому, що жінка вела себе неморально і муж оґірчений випродував свій ґрунт чужим, а сам мав віїхати до Арґентини. „Львовські Курер Поранни" подає ще іншу причину. Іван Винницький оженився з польською кольоністкою і „вже в перших днях спільного співжиття прийшло між новоженцями до непорозумінь на тлі національнім". Друге пояснення не виключає першого.

— **Дорогі студії.** „Львовскі Курер Поранни" приносить звістку, що директор слідчого відділу в Варшаві п. Сухенек виїхав на 3-літні студії до Швайцарії, щоби поглибити знайомість кримінальістики. Тому, що він не знає французької мови, перший рік присвятить вивченню мови, а весь цей час братиме пенсію урядовця 7-ої ранги і 420 зол. місячної „дієти".

— **Далекосяжна постанова.** Союз чеських лікарів розбирав на окремім засіданні справу, чи можна карати особи, які зі спочування для безнадійно недужого вкорочують йому муки, вбиваючи його. Майже всі лікарі погодилися, що закон повинен давати лікарям право у вимкових випадках незгійної недуги давати пацієнтові безболісний лік, що дає йому вмерти.

— **Ріжні вістки.** Вибори нових членів до еспанських „Національних Зборів" відкладені Прімо де Ріверою з огляду на вакації.. — Вівторок у численних містах північн. Італії відчули сильніший землетрус. — Уряд Венецуелі проголосив німецький пароплав „Фальке", що віз революціонерів — піратським кораблем і звернувся до анґлійського уряду з проханням признати його таким. — Румунський парлямент дозволив жидам т. зв. еспанського обряду потворити свої окремі віроісповідні громади. — У гурток спортовців, що йшли на Мон Блян, біля Шамоні, вдарив грім; двох упало в безодню, один ранений у голову. — 400 делеґатів з усього світа радитиме в жовтні у Варшаві над новим розписом залізниць. — У Празі помер у 73-ім р. життя бувш. кат Вольшлеґар, колись копальняний робітник; він повісив 25 осіб. — У Берліні арештували директора банку Радтке, що фальшував чеки. — У Ліеж утікли з цирку два вужі-давуни, з яких один задушив тресованого коня вартости 30.000 фр., а другий „сензацію цирку" шестоноге ягня. — У треті роковини смерти фільмового актора Валентіно святкували вчора фільмові підприємства Голівуду, Льондону, Риму та Берліна жалібними богослуженнями.

— **Рекорди.** Найбільшим рекордом, який осягне „Цепелін" у своїм перелеті з Йокоґами до Ванкувер буде факт, що рахуючи час на підставі середньо-европейського часу підчас свого перелету, коли приїде до Льос Анджельос, через т. зв. календарну межу, матиме перед собою ще раз той сам час. — Бельґійська поліція арештувала Адріяну Гійо, яка за останні роки була 652 разів заручена і 50 разів.. замужня. Пані Адріяна — молода, дуже гарна білявка. — Бувш. анґлійський державний канцлер Черчіль зробив після повороту з Канади рекляму одному кравцеві з Отави, який зробив йому ідеально добрі два вбрання на підставі фотоґрафії.

— **Смерть забутої красуні.** У Монте Карльо померла старушка леді Бейт, що колись була відома як „найгарніша жінка в Льондоні". Вродилася вона на одному нормандському острові з французьким прізвищем Лілі Шарльот Ле Бретон. Як 17-літня дівчина була вже на анґлійськім королівськім дворі, спершу гостем королеви Вікторії, відтак Едварда VII. Два великі анґлійські державні мужі Ґледстон і Беконсфільд були її приятелями; Ґледстон деклямував їй Шекспіра, Беконсфільд оповідав анекдоти, маляр Джон Міллярс увіковічнив її красу портретом, який купили до сальону „Королівської Академії". Була вона двічі замужня і двічі нещаслива, зате довгі роки лишилась королевою анґлійських сальонів і моди. Старість провела забута на французькій Рівієрі.

— **Бетовен у звуковій фільмі.** Дві великі анґлійські фільмові фірми „Британсько-домініяльний союз" і „Т-во грамофонів" узялись спільно до підготовки міжнародньої музичної фільми, одночасно мовної, яка оповість життєпис Бетовена, додаючи при цьому зразки з його творів. Частина мовна матиме ріжні діяльоги в чотирьох мовах: анґлійській, французькій, німецькій і російській.

— **Для одного тигра.** У Льондоні затримались члени американської наукової експедиції під проводом проф. В. Дж. Мордена, яка вибирається на Сибір. Іде вона коштом спортсмена, пиродника і капіталіста Джорджа Гревс з метою привезти до Америки кілька зразків рідкого тигра, з довгим волосом, що живе виключно в околиці ріки Амур. Із Льондону вони переїдуть через Москву в Туркестан, а вкінці листопада до Владивостока і в Хабаровськ над Амур, де буде база експедиції. Ловці виберуться звідти на північ і лишуться там до березня, шукаючи за хижаком. Раніше як весною вони не вернуться в Америку через Японію та Сан Франціско. Скільки часу, енергії та гроша витрачують деякі щасливі люди на те, щоби добути кілька шкір дикої звірини!

— **Мода і безробіття.** У Парижі мали довірочну нараду найбільші французські кравці. У порозумінні з кравецькими синдикатами вони рішили змінити основно дотеперішню моду. Нові зразки жіночих суконь мають бути такі, щоби для їх приготовлення необхідно було багато ручної праці. Має це бути спосіб на безробіття, яке панує серед кравчинь в усьому світі, тому, що останні моди давали змогу жіноцтву шити собі сукні дома, без помочі кравців.

— **Підемо в кут.** Відома німецька феміністка Герда фон Більов поміщує цілу низку статтей, якими накликує жіноцтво, щоби підготовлялось до виконання своєї історичної місії. Вона стверджує, що в світі йде природний процес зжіночення мущин і змужчинення жінок. Жінки перейняли всі мужеські прикмети переберуть у свої руки керму світа. Буде це льогічний наслідок переміни у психіці людства, яке потрібує обнови. Якщо біла раса має вдержатися при владі, то може це зробити лише завдяки жіноцтву. Чи жіноцтво зречеться в користь мущин також родження дітей, про це пані Більов не згадує.

Нові книжки й журнали.

Книжки:

Eugenio Onatsky: „RUSSIA e UKRAINA". (Estrato della Rivista l' "Europa Orientale" № 5-6 1929). Roma, 1929. Stabilimento Tipografico R. Garboni. Стор. 40. Формат 8°.

Евген Яворовський: „ДЕНІКІЯДА УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ". Популярний нарис. Яворів, 1929. Накладом видавничої кооперативи „Гарт" у Яворові. Стор. 32. Формат 16°.

Акад. Кир. Студинський: „ЕПІЗОДИ БОРОТЬБИ ЗА УКРАЇНСТВО В 1863 Р." (Відбитка).

Журнали:

„Життя і Знання", ілюстрований популярно-науковий журнал. Рік II. Видання Т-ва „Просвіта". Число 12 (останнє з другого річника), за вересень 1929 р. Львів. Зміст: В. Королів-Старий: Над труною великого громадянина (з портретом); Волод. Дорошенко. Евген Чикаленко; А. Чайковський: Запорожжя (4 ілюстрацій); За Г. Вагнером Мих. Черкавський. Риж (5 ілюстрацій); С. Любарський: Падаючі зірки; Метеори (11 ілюстрацій); М. Рудницький: Над берегами Темзи (6 ілюстрацій); Т. Фотинюк: Комахи—шкідники нашого збіжжа (6 ілюстрацій); В. Бірчак: Володар Ростиславич, історична повість з XI. віку; Всячина; Мармур на Закарпатській Україні; Від Редакції; Від Адміністрації; Оголошення.

„МАТЕРІЯЛИ ДО ЕТНОЛЬОГІЇ Й АНТРОПОЛЬОГІЇ". Видає Етнографічна Комісія Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. Том XXI—XXV. Частина I. Збірник праць присвячений памяті Володимира Гнатюка. Впорядкував д-р Філярет Колесса. Львів, 1929. Зміст: Передмова; д-р Іован Ерденьанович (Београд): Претече српске етнологіє; А. Онищук (Київ): Виріб човна в с. Старосілля на Чернигівщині; Л. Шульгина (Київ): Виріб шлей у с. Бубнівці на Поділлі; Е. Спаська (Київ): Українські сорочки; В. Білецька (Київ): Глечик з хрестиком; Ю. Павлович (Київ): До питання про еволюцію укр. народн. орнаменту; Л. Шульгина (Київ): „Коник"; Ір. Гургула (Львів): Писанки Сх.Галичини і Буковини в збірці Націон. Музею у Львові; Волод. Тарнавецький (Львів): Як Гуцули пишуть писанки?; д-р Іван Раковський (Львів): Доісторичні мотиви в укр. народн. мистецтві; Проф. Jiví Polívka (Прага): Ránu neopakuj!; В. Петров (Київ): Укр. варіянти, леґенди про неплідну матір; І. Єрофіїв (Харків): Панівані̇вська леґенда про Г. Сковороду; Проф. Н. Жинкин (Харків): Краковяки і коломийки; М. Возняк (Львів): Волинський співаник Степана Білецького; д-р Ів. Панькевич (Ужгород): Великодні ігри й пісні Закарпаття; Ніна Заглада (Київ): „Коза"; Р. Данковська (Харків): Санки в обряді „вечері"; А. Свенціцька, Ст. Охримович, Е. Ю. Пеленський, М. Драган (Львів): День пастухів — „петрикованя" в Улуцьку, Корчині, Миколаєві і Пустомитах; І. Гомик: Лемківські вечірки; К. Грушевська (Київ): Прохальні обходи; д-р Я. Пастернак: Звичаї та вірування в с. Зіболках;

„УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО", орґан Взаїмної Помочі Українського Учительства. Ч. 9. за вересень 1928 р. Львів. Рік вид. XVII. Зміст: Носії ідейних вартостей; Загальний збір; З діяльности головн. управи; Орґанізація Відділів; Перший зізд федерації учительських орґанізацій словянських народів; Дирекції Т-ва В. П. У. В.; В альбом зборівському інспекторові; на першу погоду; Посмертні згадки; Оголошення. Додаток: „Шлях виховання й навчання", місячний педагогічно-методичний додаток до „Укр. Сл." ч. 7, 8, 9.

„НОВІ ШЛЯХИ", літературно-науковий, мистецький і громадський місячник. Книжка 4. за серпень 1929 р. Рік вид. I. Зміст: Ів. Крушельницький: Настрої вечірної години; М. Смужка: Поезії; А. Красовський: З поезій; М. Підлужний: Сон землі; А. Павлюк: Літо — Шкіци — Матері; В. Бірот: Порівнання; І. Еґенбрехт: Сторож морської ліхтарні; П. Дереш: Своя людина; С. Черкасенко: Еспанський кабалеро Дон Хуан і Розіта; Ор. Авдикович: На згарищах; Ю. Опільський: Під орлами Роми; Ж. Куртелін: Каналія, оповідання; І. Крушельницький: З розмов з Гофмансталем; А.Жук: На Лукіянівці; Д. Козій: Староукр. джерела поетичних мотивів у Ів. Франка; П. Волосенко: Новий Світ; Я. Шевченко: На двох бігунах. (Р): Пройдені стовпи; Огляди; Записки; Замітки й оцінки; Ілюстрації.

„PRZEGLAD POLITYCZNY", czasopismo poświęcone zagadnieniom polityki zagranicznej. Warszawa, czerwiec 1929. Tom X. Zeszyt 6. Treść: René Pinon: Polityka śródziemnomorska Francji; Dr. Wł. Brodzicz: Zagraniczna polityka Mussoliniego; Kronika zagraniczna; Bibliografja; Chronologiczne zestawienie wydarzeń.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ", двотижневик для українського жіноцтва. Рік V. ч. 16. Коломия, 15. серпня 1929.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Яків Проць, був. адміністратор час. „Діло" і урядник П. З. Д. — упокоївся дня 23. серпня 1929 р. по важкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами в 62. році життя. — Похорон відбудеться дня 25. серпня, о год. 4. по пол. на Янівський цвинтар з дому жалоби при вул. Шептицьких ч. 25. В. Й. П.!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 24-го серпня, г. 8·15 веч. „Зі всіх сторін світа", чеська ревія.

Неділя, 25-го серпня, г. 7·30 веч. „Оповідання Геффмана", виступ Дигаса і Ніни Якубовської.

Понеділок, 26-го серпня, г. 7·30 веч. „Галька", опера Монюшка.

Кіна.

Аполльо: „Найкраща жінка Парижа" і „Понад рівнем".

Колльосей: „Їздець без голови".

Лев: „Самсон і Далілія".

Люкс: „Панцирний деліжанс", Том Мікс.

Марусенька: „Любовні авантюри" Гарри Літке.

Оаза: „Весела війна" і „Моряки горою".

Палас: „Пресові упирі" і „Остання любов героя".

Пан: Реконструкція. Закрите.

Пасаж: „Смертна їзда експресом" і „Червоношкірий джентельмен".

Фатаморгана: „Чоловік сміху".

Химера: „Пат і Паташон героями".

Уціха: „Вузол смерти", Люпінг Луп.

Програма радіо.

Неділя 25-го.

Варшава (1411,7). 20·30 Популярний концерт. 22·45 Музика до танців.

Краків (312,8). 20·30 Вечірній концерт.

Познань (334,8). 19·00 Артисти опери.

Катовиці (408,7) 12·10 Дута орхестра.

Вильно (385) 19·25 Гумористичний тиждень.

Гельсінгсфорс (221,4) 18.40 Смичковий квартет.

Бреслав (253) 18·20 Концерт Г. Лільґе.

Лайпціґ (259) 17·00 Мандоліністи. 21·00 Вечір Баха.

Братислава (279) 22·20 Легка музика.

Талін (296) 17·40 Соліст Лявпман.

Загреб (307) 17·00 Тріо.

Брно (341,7) 18·00 Німецька музика.

Льондон (356,3) 20·00 Богослуження.

Штутгарт (360) 20·00 Військова орхестра.

Гамбург (372) 20·00 Хори і соля.

Франкфурт (390) 20·30 Радіоорхестра.

Берн (403) 22·15 Міська капеля.

Берлін (418) 16·15 Солісти.

Стокгольм (436) 19·10 Вагнерівський вечір.

Рим (441) 21·00 „Севільський цирульник".

Цюріх (459) 20·00 Швейцар і італ. народні пісні.

Лянгенберг (473) 20·00 „Дівчина з Елізонди", коміч. опера.

Прага (487) 21·20 Оперетова музика.

Мілано (501) 16·30 Радіоквінтет.

Брюссель (509) 21·15 Оперетова музика.

Відень (516,5). 18·15 Солісти 20·05 Оперетка „Ніч кохання".

Рига (525) 19·00 Спів і скрипка.

Мюнхен (533) 19·30 Сольо баритон.

Будапешт (550) 12·45 Оперові артисти.

Київ (800). 13·30 Діточий концерт.

Москва (825). 14·00 Російські поети в музиці.

Ковно (1935) 21·15 Концерт.

Ленінград (1000) 18·00 Людовий концерт.

Харків (1304) 17·30 Камерний концерт. 20·00 Музика нац. меншостей.

Париж (1725). 12·15 Кафе-концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

„Вертеп Наших Днів" Галантіона Чіпки і Ле—ле. 115 26—7
Залізці, неділя, 25.VIII.
Підкамінь, понеділок, 26.VIII.
Броди, вівторок, 27.VIII.
Олесько, середа, 28.VIII.
Золочів, четвер, 29.VIII.

Український Хор Котка:
Неділя, 25-го серпня Дора. 228 8—7

Вступні іспити на курси I—IV в прив. дівочій учит. семинарії „Рідної Школи" У. П. Т. у Львові, вул. Мохнацького ч. 12. будуть відбуватися дня 2 і 3. вересня. — **Управа.** 317 б. 2—2

Латинські Вправи на I. клясу уклаву проф. М. Паньчука вже друкуються накладом „Рідної Школи" і будуть в продажі **з кінцем серпня ц. р. — Видавн. Комісія „Р. Ш.".** 317 в. 2—2

Вписи до Музичного Інституту ім. М. Лисенка, філія в Станиславові відбудуться в днях 2, 3 і 4 вересня по пол. в домівці при вул. Голуховського ч. 20 I. пов. Інститут має кляси: гри на фортепіяні, скрипці, чельо, дутих інструментах. — співу і теоретичних предметів. Наука відбувається після пляні̇в Львівського Інституту під проводом фахових і досвідних учителів. Діти держ. урядовців одержують зворот оплати і задвічі знижки. — **Дирекція.** 333 1-3

Вписи до всіх кляс школи ім. Маркіяна Шашкевича, відбудуться дня 29.—30. і 31. серпня від 9.—13. і від 16. до 18. години. Родичі дітей з шкільн. віці повинні безумовно в тім часі вписати свої діти до школи Шашкевича, бо в противнім випадку, ізза браку місця в тутешній школі, будуть змушені посилати свої діти до районових шкіл. Шкільний рік розпічнеться дня 3. вересня Службою Божою. Наука цего року відбуватиметься ще в старім будинку. Львів, дня 24. серпня 1929 — Управа школи. 337 1-1

Фахові трилітні курси кравецтва та білизнярства веде жіноча промислова кооператива „Труд" у Львові, Ринок ч. 39. Зголошення на 1 рік від 1-го вересня. Початок науки 15-го вересня. Вимагається від кандидаток покінчення 14 р. життя і 5-ої кл. народньої школи. 334 1-3 — **Управа.**

Управа Прив. дівочої гімназії УПТ, у Львові пригадує, що наука в цій гімназії буде відбуватися перед полуднем в будинку при ул. Театинській ч. 10. Додаткові вступні іспити зачнуться в середу 4.IX о год. 9 рано, вівторок 3.IX. о год. 8·45 відбудеться Богослуження, а в середу о год. 8 рано зачнеться правильна наука. Додаткові зголошення приймає управа щодня від год. 10-ої до 11-ої. **І. Кокорудз, управитель.** 330 1-1

Шкільний рік в українській прив. гімназії ім. Осипа Маковея в Яворові розпічнеться дня 3.IX. 1929 Богослуженням. — Вступні іспити до всіх кляс від I до VIII відбудуться 2 і 3. вересня 1929.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПРИЙМУ НА СТАНЦІЮ учеників гімназійних. Мешкання тепле, харч добрий, опіка запевнена. Вул. Глубока ч. 14. Олена Левицька. 313 2—2

ВИНАЙМУ покій без харчу для двох студентов. Вашкова Гавзнера 11.

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 191 22-?

ПАРОВИЙ БРОВАР У КАЛУШІ поручає свої знамениті вироби пива: експортове, дубельтове, чорне у фляшках і бочках по цінах уміркованих. Заряд бровару. 1996 16—?

БЕЗДІТНА РОДИНА прийме на станцію 2 учеників (учениці). Добірний харч, родинна опіка запевнені. — Львів, вул. Задвірянська 21. у Іпони. 323 2-2

ПРИЙМУ ученика на станцію. Мироновичева, вдова по судді, Красіцьких 15, партер. 338 1—2

ПРИЙМУ на станцію учениці. Зголошення: Костецька Куркова 14. 319 1-2

РЕАЛЬНІСТЬ муровану криту бляхою, біля півтора морга саду. Будинки господарські. Вільна. Околиця Личаківського парку. Ціна 3.500 долярів. Оказія для емеритів. Продасть Централька Агенція, Коперника 14. 332 1-2

РЕАЛЬНІСТЬ на Вульці Паненській, 2 морги саду, продам. — Відомість вул. Сташица ч. 8/II на право. 322 2—3

ЗРЕДУКОВАНА учителька шукає лекції на селі (найрадше у священика). Ласкаві зголошення слати до Адміністрації „Діла" під „учителька І. Л.". 320 2—3

ФУТРА оказійно продає і приймає до продажі: **„Універзум"**, Львів, Пасаж Міколяша. 311 3—15

ПРИЙМУ 2-3 студентки на станцію. Савюкова, Львів, Хорушина 24|II Офіцини. 309 3—3

В ДОРІ, звіснім кліматично-лічничій оселі — **Пансіонат Олена** отворений цілий рік. Від 15. VIII. ціни знижені. Зголошення до заряду. 281 3—5

ДРОВА замовляйте тільки в українському Т-ві **„УНА"** в Дрогобичі. Ціни гуртові. 272 6 2—3

КОСІВ, пансіонат пані Лукашенської поручає сонішні покої з першорядним удержанням. Від 1. вересня ціни знижені. 259 3-?

МІРНИЧИЙ присяглий інж. Лев Дорожинський в Белзі — прийме зараз самостійного асистента в полі і в канцелярії. 248 3—3

ПЕРЕРОБЛЮВАННЯ, тапіцерованих **меблів**, направа металевих **ліжок**, лакерування на горячо — виконує фабрика **ЗАКС** Ліндого 6. 213 7—8

ЛІЖКО кухонне 13 зол. Сіткове 40 зл. Скринкове тапіцероване 50 зл. Умивальні 5. Дротяні **Вклади** 27. Матераци 3, подушки 30 зол. **Волосінні** 75. **Отомани** гобелінові 55. **Канапки** розкладані 45. **Буфалки** розкладані 45. **Ліжко** мосяжне 200 зол. **ЗАКС**, Ліндого 6. 213 6 6—7

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриланти і перли Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. — Оцінка безплатно. 190 22—?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р мед. Михайло Старух

ординує від 15. серпня 1929 р.

336 1—1 **в Ліску.**

Спеціяліст венеричних шкірних недуг і косметики

Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів орд. від 8—9 і 2—5, в неділі від 9—1. **Львів, Ясинка 1**, ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — **Лічення жилявків.** 34 8—?

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73. 195 6 8—10

Дентист **Олександер Бібрінг**
СТАНИСЛАВІВ,
вул. Сапіжниська, ч. 10. II. пов.

пльомбує і виймає зуби без болю. Виконує корони і дкті мостки після найновіших систем та каучукові щоки з каучуковим, або золотим піднебінням — зуби на штифтах не до відріжнення від природних. Праці доверщує з чистого 22-каратового золота під гарантією.

Поліреві роботи викінчує старанно. Пацієнтів з провінції полагоджує як найскорше. 331 1—2

Спеціяліст скірних, венеричних недуг і косметики 269 3—?

д-р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ

орд. від 3—6 попол., вул. Глубока 10. партер. — Кварцева лямпа. Діятермія.

ГУЦУЛЬСЬКЕ МИСТЕЦТВО

СПІЛКА З ОБМ. ПОР. В КОСОВІ.

Одинока фірма в краю, що **виробляє стилеві килими на оригінальних гуцульських орнаментах** наших славних артистів з красної і фабричної вовни. — **Доставляє** рівнож на догідних условах: **портієри, капи на ліжка, ліжники,** артистичні гуцульські деревляні вироби. 273 4—?

Дешево виправи

студентські:

КОВДРИ від . . . зол. 25·—
КОЦИ від . . . . зол. 12·—
МАТЕРАЦИ, подушки, сінники ліжка складані.

Дивани, фіранки, простирала і пошевки — поручає знаний магазин постелі

В. ІЖИЦЬКОГО

Львів, Коперника 3. Тел. 6-00
245 7—22

Небувала новина!

Старі плюшеві плащі стануть новими, якщо віддасте їх до **почорнення та толочення на них** футряних десенів — **в одинокій фірмі в краю:**

М. Волянська

Львів, вул. Собіського, ч. 12.
332 **Телеф. 17—04.** 1—2

ФУТРА мужеські і дамські, готові як також всякі перерібки, найдешевше і солідне викінчення — поручає:

Склад і робітня футер **К. Цвинара**

ул. Крива 10. Львів — Руська 18
(коло Гіпот. Банку). 160 3—4

Надзвичайні Загальні Збори
ловецького Тов. „Т У Р" у Львові
відбудуться в неділю дня
8. вересня 1929 р. о год. 10. перед полуднем в льокалі канцелярії Бурси У. П. Т. вул. Хшановського ч. 9.

На случай браку комплету відбудуться Збори о годину пізніше, при довільнім числі членів, того самого дня і в тім самім льокалі.

335 1—1 **Виділ.**

Конкурс.

В дівочій гуманістичній гімназії „Рідної Школи" в Тернополі є вільне місце директора. Подання вносити негайно до Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10 II. — В гімназіях і семінаріях „Р. Ш." є ще вільні місця для учителів всіх предметів крім історії, географії і природничих наук. Є теж одно вільне місце для шкільної лікарки. Подання вносити до дня 25. серпня ц. р. **Головна Управа „Р. Ш."**. 317 2—2

ШЛІТЬ ЗАМОВЛЕННЯ НА:
ВУГОЛЬ ТА ДРОВА

Ціни копальняні, — догідні услівя 3. міс. вексл. кредиту. 184 9—10

З найлучших горішнощлеська. копалень доставляє скоро та точно — українська Спілка **„ТИТАН"** ЛЬВІВ, ВАЛОВА 23.

ТРИ ПАННОЧКИ ученниці з заможного дому, найдуть мешкання, харч і опіку при урядничій родині. — Львів, вул. Личаківська ч. 21. I. пов. на право. 237 2—5

Гостра зима недалеко!

Не гайтеся із замовленням на **тепле взуття як папучі, берлячі** на чоботи, **пантофлі,** чоботи до їзди, полювання і т. п. — в знаній **фабриці, взуття з фільцу і шкіри:**

Теофіля Процишина

Львів, вул. Вроновських ч. 4. -- Телефон 59-88.

З провінції надіслати відрисовану стопу з описом бажаної сорти. 242 3—?

ЛІЖКО польове залізне „Патент" з матерацом, займає як найменше місця **30 зол.** На провінцію висилаю по одержанню задатку. Фабрика **ЗАКС** Львів, вул. Ліндого 6. 213 в 5—6

Витяти! Перехоівати! Принести!

Чи потребуєте меблів?

Та однак немаєте потрібних грошей!

Не журіться! Не журіться!

Відома фабрика меблів **„Фамета"** дбає про те, щоб **кожний** без поруки за вплаченням дрібного задатку — одержав всякого рода меблі — на сплату навіть до 3-ох літ як: спальні, їдальні, мужеські покої, клюбові і сальонові гарнітури; також окремі меблі як: шафи, ліжка, матераци, фотелі, отомани, канапи до розкладування, бюрове урядження, коци на ліжка, дивани, хідники, диванники перед ліжка по **незвичайно низьких цінах:**

„ФАМЕТА" **фабрика меблів С-ка з о. п. Львів**
Красицьких 18 а. Українська обслуга!

Ширіть наш часопис!

НЕМА СОРОМУ!

Нема сорому, коли Ви, жінка або дитина терпите на пропуклину — бо це терпіння не повстало з Вашої вини. **Однак великим гріхом є занедбання пропуклини, бо це несе за собою грізні а навіть смертні наслідки в життю.** Тому нехай кожний недужий звернеться негайно до

Заведення М. ФРАЙЛІХА

ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 35.

Телеф. ч. 71—11.

винахідника і спеціялісти патентованих бандажів, а також пасів на живіт для мужчин, жінок і дітей. Цим бандажам **завдячує сотки людей свій ратунок навіть у застарілих випадках.** 294 1—?

ПІВТОРА морга городу, сад 100 дерев, мурований дім, господарські будинки, 20 мінут за трамваю — 3500 долярів. — Ігнат, вул. Куркова ч. 24. 306

ПРИЙМУ на мешкання 2-ох учеників (-ниці). — Зголошення: вул. Потоцького ч. 62. — Микитин. 330

Свій до свого! **Одинока лучба зі світом!**

Український Торговельний Дім

ДОРОЖОВЕЦЬ І ЗАТЕЙ

Львів, Чарнецького ч. 3, телефон 6-74.

ПОРУЧАЄ

Радіо--апарати

для Всечеснішого Духовенства, ВП. Учительства, для Хв. Кооператив, Читалень, Касинових Товариств і др.

Продаємо за готівку і на сплати до 1 року при одержаню 25% продажної ціни в готівці. — Наші 1—8 лямпові апарати виконані після найновіших заграничних взірців. Ціна за комплет — (батерія анодова акумулятор, голосник, пара слухавок, антена) почавши в'д 250 зол.

Крім цього поручаємо:

Жарівки до мешкань, бюр та церков зісвітляними хрестами в жарівках та всілякі арматури. — **Набиваємо** акумулятори. — **Направляємо** і продаємо ріжні части до Радіо-апаратів. — **Переводимо** електричні інсталяції. 208 4—?

